

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

**«Татарстан Республикасында Бала хокуклары буенча
вәкаләтле вәкил турында» Татарстан Республикасы Законына
үзгәрешләр керту хакында**

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2019 елның 5 июнендә
кабул ителде

1 статья

«Татарстан Республикасында Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил турында» 2011 елның 1 августындагы 59-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2011, № 8; 2013, № 11 (I өлеш); 2014, № 6 (II өлеш) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) преамбулада «сайлану» сүзен «билгеләнү» сүзенә алмаштырырга;

2) 1 статьяда:

а) 1 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Татарстан Республикасында Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил (алга таба – Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил) вазыйфасы Бала хокуклары турында БМО конвенциясе, Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, «Россия Федерациясендә бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкилләр турында» 2018 елның 27 декабрендәге 501-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнары, мәгариф һәм медицина оешмалары, балаларга һәм балалы гайләләргә социаль һәм башка хезмәтләр күрсәтә торган оешмалар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен гамәлгә ашыру, үтәү һәм яклау механизминың нәтижәле эшләвенә өстәмә гарантияләр тәэмин итү максатларында гамәлгә куела.»;

б) 3 өлештә «кайсы да булса Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарына, Татарстан Республикасындагы жирле үзидарә органнарына һәм вазыйфаи затларга бәйсез һәм алар алдында хисап тотмый» сүzlәрен «кайсы да булса дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм вазыйфаи затларга бәйле түгел» сүzlәренә алмаштырырга;

3) 3 статьяның 1 өлешендә:

а) түбәндәге эчтәлекле 1¹ пункт өстәргә:

«1¹) балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен бозуны кисәтү һәм булдырмый
калу буенча үз вәкаләтләре кысаларында чараптар күрү;»;

б) 4 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4) Татарстан Республикасы территориясендә балалар хокукларын һәм
мәнфәгатьләрен гамәлгә ашыруга, үтәүгә һәм яклауга мониторинг үткәрү һәм анализ
ясау;»;

в) 6 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«6) Татарстан Республикасында балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен
гамәлгә ашыруны, үтәүне һәм яклауны дәүләт тәэмин итү системасының нәтиҗәләе
әшләвенә ярдәм итү, шулай ук балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау
мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарының һәм
Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнарының үзара эшчәнлегенә
булышу;»;

г) 8 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«8) балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендә региональ һәм
халықара хезмәттәшлекне үстерүгә булышу;»;

д) түбәндәге эчтәлекле 9 пункт өстәргә:

«9) балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү өлкәсендә бердәм
дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;»;

е) түбәндәге эчтәлекле 10 пункт өстәргә:

«10) балигъ булмаганнарның сукбайлыгын һәм хокук бозуларын
профилактикалау эшчәнлегендә катнашу.»;

4) 2 бүлек исемендә «сайлап кую» сүzlәрен «билгеләп кую» сүzlәренә
алмаштырырга;

5) 5 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

**«5 статья. Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил вазыйфасына
кандидатка қуела торган таләпләр**

Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил вазыйфасына утыз яштән дә яшь
булмаган, бик яхши репутациягә ия, югары белемле һәм балалар хокукларын һәм
мәнфәгатьләрен гамәлгә ашыру һәм яклау, балаларның бозылган хокукларын һәм
мәнфәгатьләрен торғызу өлкәсендә эш тәжрибәсе йә хокук яклау эшчәнлеге
тәжрибәсе булган Россия Федерациясе гражданы билгеләнеп қуелырга мөмкин.»;

6) 6 статьяда:

а) исемендә «сайлап кую» сүzlәрен «билгеләп кую» сүzlәренә алмаштырырга;
б) 1 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил вазыйфага Татарстан
Республикасы Дәүләт Советының сайланган депутатлары саныннан күпчелек тавыш

белән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан сайлап куела. Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил вазыйфасына кандидатураны карауга кадәр Татарстан Республикасы Дәүләт Советы аны Россия Федерациясе Президенты каршындагы Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил белән килештерә.»;

7) 7 статьяның 2 өлешендә «сайланып» сүзен «билгеләнеп» сүзенә алмаштырырга;

8) 8 статьяда:

- а) 1 өлештә «сайланып» сүзен «билгеләнеп» сүзенә алмаштырырга;
- б) 2 өлештә «сайланып» сүзен «билгеләнеп» сүзенә алмаштырырга;
- в) 3 өлештә «сайланган» сүзен «билгеләнгән» сүзенә алмаштырырга;

9) 10 статьяда:

а) 2 өлешнен беренче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкилне вазыйфасыннан вакытыннан алда азат итү, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил белән килештереп, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкилне вазыйфасыннан вакытыннан алда азат итү турында карап Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан Татарстан Республикасы Дәүләт Советының сайланган депутатлары саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.»;

б) 3 өлешне үз көчен югалткан дип танырга;

10) 11 статьяда:

а) 2 пункктта «теләсә кайсы оештыру-хокукый рәвештәге һәм милек рәвешендәге оешмаларның» сүzlәрен «мәгариф һәм медицина оешмаларының, балаларга һәм балалы гайләләргә социаль һәм башка хезмәтләр күрсәтә торган оешмаларның» сүzlәренә алмаштырырга;

б) 3 пункктта «бала хокукларын һәм мәнфәгатьләрен тәэммин итү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган» сүzlәрен төшереп калдырырга, «теләсә кайсы оештыру-хокукый рәвештәге һәм милек рәвешендәге оешмалар» сүzlәрен «мәгариф һәм медицина оешмалары, балаларга һәм балалы гайләләргә социаль һәм башка хезмәтләр күрсәтә торган оешмалар» сүzlәренә алмаштырырга;

в) 5 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5) балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен бозу фактлары буенча Татарстан Республикасы законнарында каралган тәртиптә парламент тикшеренүләре, парламент тыңлаулары үткәрү турында тәкъдимнәр белән Татарстан Республикасы Дәүләт Советына мөрәжәгать итә;»;

11) 12 статьяның 1 өлешендә:

а) 1 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1) үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча федераль дәүләт органнарының территориаль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары,

Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнары, мәгариф һәм медицина оешмалары, балаларга һәм балалы гайләләргә социаль һәм башка хезмәтләр күрсәтә торган оешмалар житәкчеләре йә аларның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы затлар, бу органнарның, оешмаларның башка вазыйфаи затлары тарафыннан кичекмәстән кабул итегергә;»;

б) 2 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2) балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен үтәүгә һәм яклауга бәйле мәсьәләләр буенча федераль дәүләт органнарының территориаль органнарыннан, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарыннан, Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнарыннан, мәгариф һәм медицина оешмаларыннан, балаларга һәм балалы гайләләргә социаль һәм башка хезмәтләр күрсәтә торган оешмалардан, аларның вазыйфаи затларыннан билгеләнгән тәртиптә кирәkle белешмәләр, документлар, материаллар сорарга һәм алырга;»;

в) 3 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3) уз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча федераль дәүләт органнарының территориаль органнарына, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарына, Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнарына, мәгариф һәм медицина оешмаларына, балаларга һәм балалы гайләләргә социаль һәм башка хезмәтләр күрсәтә торган оешмаларга, таныклык күрсәтеп, каршылыксыз керергә;»;

г) 4 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4) балигъ булмаганнар, йөkle хатыннар һәм балалары төзәту учреждениеләренең балалар йортларында булган хатыннар урнаштырылган жәза үтәту учреждениеләренә һәм тикшеру изоляторларына керергә;»;

д) 6 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«6) Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил исеменә килгән шикаятыле мөрәжәгатьтә бәян ителгән мәгълүматны йә балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен бозуга кагыла торган мәсьәләләр буенча башка мәгълүматны мөстәкыйль рәвештә яисә вәкаләтле дәүләт органнары һәм вазыйфаи затлар белән берлектә тикшерергә;»;

е) түбәндәге эчтәлекле 11 пункт өстәргә:

«11) Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарының, жирле үзидарә органнарының, аерым дәүләт вәкаләтләре яисә башка гавами вәкаләтләр бирелгән башка органнарның, оешмаларның, вазыйфаи затларның, дәүләт хезмәткәрләренең йә муниципаль хезмәткәрләренең балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау буенча каарлары, гамәлләре (гамәл кылмавы) Россия Федерациясе норматив хокукий актына туры килми, балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен боза, аларның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен гамәлгә ашыруга комачаулык итә яисә аларга законсыз рәвештә ниндидер бурычлар йөкләнгән дип санаган очракта, дәгъва кылына торган каарларны, гамәлләрне (гамәл кылмауны) законсыз дип тану турында административ дәгъва гаризалары белән судка мөрәжәгать итәргә;»;

ж) түбәндәге эчтәлекле 12 пункт өстәргә:

«12) норматив хокукий актлар бастырып чыгару (кабул итү) турында, норматив хокукий актларга балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен гамәлгә

ашыруны һәм үтәүне тәэмин итүгә юнәлдерелгән үзгәрешләр керту, норматив хокукий актлар балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен бозган очракларда, бу актларны үз көчен югалткан дип тану яисә аларның гамәлдә булуын тұктатып тору хакында Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына һәм жирле үзидарә органнарына дәлилләнгән тәкъдимнәр жибәрергә;»;

3) түбәндәге эчтәлекле 13 пункт өстәргә:

«13) Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары актлары балалар хокукларын һәм мәнфәгатьләрен бозган очракларда, бу актларны үз көчен югалткан дип тану яисә аларның гамәлдә булуын тұктатып тору хакында Татарстан Республикасы Президентына, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына дәлилләнгән тәкъдимнәр жибәрергә;»;

и) түбәндәге эчтәлекле 14 пункт өстәргә:

«14) Россия Федерациясе законнарында һәм (яисә) Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә үз вәкаләтләре кысаларында балигъ булмаганнарың сұкбайлығын һәм хокук бозуларын профилактикалау әшчәнлегендә катнашырга.»;

12) 13 статьяның 1 өлешенде:

а) беренче абзацта «үз әшчәнлеге һәм Татарстан Республикасында бала хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү турында еллық доклад» сүzlәрен «үз әшчәнлегенең нәтижәләре турында, шул исәптән Татарстан Республикасы территориясендә балалар хокукларының һәм законлы мәнфәгатьләренең үтәлешенә бәя бирелә торган, шулай ук аларның хокукий хәлен камилләштерү турында тәкъдимнәр булган еллық доклад» сүzlәренә алмаштырырга;

б) икенче абзацта «Прокурорына» сүзеннән соң «, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкилгә» сүzlәрен өстәргә;

13) 14 статьяда:

а) 2 өлештә «теләсә кайсы оештыру-хокукий рәвештәге һәм милек рәвешендейге оешмалар» сүzlәрен «мәгариф һәм медицина оешмалары, балаларга һәм балалы гайләләргә социаль һәм башка хезмәтләр күрсәтә торган оешмалар» сүzlәренә алмаштырырга;

б) 4 өлештә «бала хокуклары һәм мәнфәгатьләре бозылган көннән яисә мөрәжәгать итүчегә аларны бозу турында мәгълүм булган көннән алыш бер елдан да соңға калмыйча» сүzlәрен төшереп калдырырга;

в) 5 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5. Әгәр шикаять язма рәвештә бәян ителгән булса, шикаятьтә фамилия, исем, атасының исеме (соңғысы – булган очракта), шәхси имза һәм дата, әгәр җавап язмача жибәрелергә тиеш булса, почта адресы, әгәр җавап электрон документ рәвешендей жибәрелергә тиеш булса, электрон почта адресы, мөрәжәгать итүче фикере буенча бала хокукларын һәм мәнфәгатьләрен бозган яисә боза торған карапларның яисә гамәлләрнең (гамәл кылмауның) асылы бәян ителергә тиеш.».

2 статья

Элеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Президенты

Р.Н. Миннеханов

Казан, Кремль
2019 ел, 21 июнь
№ 51-ТРЗ